

Lovforslag nr. L 64. Fremsat den 17. november 1982 af ministeren for skatter og afgifter

Forslag

til

Lov om en midlertidig formueafgift af visse pensionskapitaler m.v.

§ 1. I 1983 og 1984 skal der af de i § 2 nævnte livsforsikringselskaber, pensionskasser, pensionsfonde samt skattebegünstigede opsparings- og pensionsordninger i pengeinstitutter m.v. betales en formueafgift til staten.

§ 2. Afgiftspligten påhviler:

- 1) livsforsikringselskaber, der driver forsikringsvirksomhed her i landet ved direkte tegning af livsforsikring,
- 2) Statsanstalten for Livsforsikring,
- 3) pensionskasser og pensionsfonde,
- 4) Den sociale Pensionsfond,
- 5) Arbejdsmarkedets Tillægspension,
- 6) Lønmodtagernes Dyrtidsfond,
- 7) hjælpe- og understøttelsesfonde efter pensionsbeskatningslovens § 52, og
- 8) kapitalpensionsfonde, der er godkendt efter pensionsbeskatningslovens § 12.

Stk. 2. Afgiftspligten påhviler endvidere indehaverne af følgende konti:

- 1) pensionsopsparingskonti efter pensionsbeskatningslovens § 12,
- 2) selvpensioneringskonti efter pensionsbeskatningslovens § 51, og
- 3) indeksskonti efter pensionsbeskatningslovens § 15, dog bortset fra indeksskonti, hvor de løbende udbetalinger er påbegyndt inden den 1. januar 1983.

§ 3. Afgiften for de i § 2, stk. 1, nævnte afgiftspligtige beregnes af formuen opgjort efter stk. 2-4 og § 4.

Stk. 2. Ved formueopgørelsen medregnes alle former for aktiver, herunder:

- 1) kassebeholdninger og indestående i pengeinstitutter og på postgiro,
- 2) obligationer, fondsaktiver, pantebreve og andre fordringer, bortset fra krav på renter, der ikke er forfaldne,
- 3) aktier, andelsbeviser o.lign.,
- 4) fast ejendom og driftsmidler,
- 5) forfaldne ikke betalte forsikringspræmier, forsikringsindskud og bidrag,
- 6) den andel af præmiereserven og erstatningsreserven, der vedrører forpligtelser, der er genforsikrede,
- 7) depoter for overtagne genforsikringsforpligtelser.

Stk. 3. Det kapitaliserede omkostningstilæg efter § 132 i lov om forsikringsvirksomhed medregnes ikke til aktiverne i den udstrækning, et sådant aktiv indgår i selskabets statusopgørelse i henhold til ovennævnte lov.

Stk. 4. Ved opgørelsen kan fratrækkes følgende passiver:

- 1) reserver, der modsvarer livsforsikringselskabers og Statsanstaltens basiskapital for et beløb højest svarende til mindstekravet til selskabets basiskapital efter § 34 og § 73 i lov om forsikringsvirksomhed, eller § 11 i lov om Statsanstalten for Livsforsikring,
- 2) præmiereserver og andre reserver vedrørende forsikrings- og pensionsaftaler, ifølge hvilke løbende udbetalinger er påbegyndt inden den 1. januar 1983,

- 3) erstatningsreserver, herunder erstatningsreserver for overtagen genforsikring,
- 4) ikke forfaldne forudbetalte forsikringspræmier, forsikringsindskud og bidrag,
- 5) forfaldne udbytter og tantiemer,
- 6) selskabets andel af en præmiereserve for overtagen genforsikring,
- 7) depoter for afgivne genforsikringsforpligtelser,
- 8) anden gæld, bortset fra forsikringsmæssige forpligtelser overfor forsikrede, pensionskassemedlemmer og pensionister.

§ 4. Ved værdiansættelsen af aktiver og passiver efter § 3 finder reglerne i statsskatte-lovens § 14 samt ligningslovens §§ 4 B, 15 L, 18 A-C, 19, 20 og 21 A tilsvarende anvendelse, jfr. dog stk. 3-4.

Stk. 2. For de afgiftspligtige, der er nævnt i § 2, stk. 1, fastsætter ministeren for skatter og afgifter regler, hvorefter værdien af beholdningen af pantebreve i stedet for at blive opgjort efter stk. 1 kan opgøres efter en af følgende metoder:

- 1) pantebrevens bogførte værdi ifølge regnskabet til tilsynsmyndigheden,
- 2) en total opgørelse på grundlag af de enkelte pantebrevs kursværdi, beregnet efter givne effektive rentesatser,
- 3) en stikprøveopgørelse efter nærmere fastlagte retningslinier til bestemmelse af gennemsnitlige kurser for den enkelte afgiftspligtiges pantebrevsbeholdning, beregnet efter de effektive rentesatser som nævnt under 2).

Stk. 3. Driftsmidler skal medregnes i formuen med den bogførte værdi ifølge regnskabet til tilsynsmyndigheden.

Stk. 4. Det i ligningslovens §§ 18 A - C omhandlede nedslag for visse aktiver finder ikke anvendelse ved formueopgørelsen.

Stk. 5. Basiskapitalen efter § 3, stk. 4, nr. 1, omregnes til kontantværdi efter forholdet mellem værdien af de aktiver, der er omfattet af § 3, stk. 2, bortset fra de aktiver, der er nævnt i § 3, stk. 2, nr. 6 og 7, og den bogførte værdi ifølge regnskabet til tilsynsmyndigheden af de samme aktiver. De i § 3, stk. 2, nr. 6 og 7, nævnte aktiver samt de i § 3, stk. 4, nr. 2, 6 og 7, nævnte passiver omregnes til kontantværdi på tilsvarende måde.

Stk. 6. For udenlandske livsforsikringselskaber, der driver virksomhed her i landet,

medregnes kun aktiver her i landet, ligesom der for så vidt angår de i § 3, stk. 4, nævnte passiver kun er fradragsret i det omfang, de vedrører virksomheden her i landet. For livsforsikringselskaber med hjemsted inden for De europæiske Fællesskaber indrømmes der fradrag for den del af basiskapitalen efter § 3, stk. 4, nr. 1, der beror her i landet.

§ 5. Afgiften for de i § 2, stk. 2, nævnte opsparingsordninger beregnes af indestændet på kontoen opgjort efter de regler, som gælder for opgørelsen af personers skattepligtige formue, jfr. § 4, stk. 1. Pantebreve i en pensionsopsparingsordning skal dog medregnes til kurs 85.

§ 6. Afgiften for 1983 beregnes på grundlag af formuen pr. 31. december 1982. For 1984 beregnes afgiften på grundlag af formuen pr. 31. december 1983.

Stk. 2. For hvert af årene udgør afgiften 2,5 pct. af formuen.

§ 7. De afgiftspligtige efter § 2, stk. 1, indgiver for 1983 opgørelse over den afgiftspligtige formue senest den 15. juli 1983 og for 1984 senest den 16. juli 1984. Afgiften indbetales samtidig med indsendelse af opgørelsen.

Stk. 2. Opgørelsen indsendes til statsskattedirektoratet, hvortil afgiften også indbetales.

§ 8. Banker, sparekasser, andelskasser m.v. (pengeinstitutter), udarbejder opgørelse over den samlede afgiftspligtige formue for hver af de i § 2, stk. 2, nævnte afgiftspligtige opsparingsformer. Opgørelsen indsendes til statsskattedirektoratet inden for de i § 7, stk. 1, fastsatte frister. Afgiften indbetales af pengeinstituttet til statsskattedirektoratet inden for samme frister. Pengeinstituttet skal, senest 4 uger efter at afgiften er betalt, underrette den afgiftspligtige om afgiftsbeløbet.

Stk. 2. Pengeinstituttet hæver afgiften på den konto, som afgiften vedrører, en uge før den sidste rettidige indbetalingsdag, jfr. dog § 12, stk. 2. Er der på en pensionsopsparingskonto ikke tilstrækkelige kontantbeløb til at dække afgiften, skal pengeinstituttet sælge værdipapirer i fornødent omfang. Den afgiftspligtige skal have underretning herom inden 4 uger før indbetalingsdagen. Har den afgiftspligtige ikke inden en uge før den sid-

ste rettidige indbetalingsdag meddelt pengeinstituttet, hvilke værdipapirer der skal sælges, træffer pengeinstituttet bestemmelse herom. Overskydende beløb ved salget indsættes på den til ordningen hørende kontantkonto. I de tilfælde, hvor det i indekstrakter er aftalt, at tillægsrenten helt eller delvis skal tilfalde interessentens arbejdsgiver, afholdes afgiften af denne tillægsrente.

§ 9. Statsskattedirektoratet kontrollerer opgørelsen og afgiftsberegningen. Anser statsskattedirektoratet en opgørelse eller beregning for urigtig, forelægger direktoratet sagen for ligningsrådet, der kan ændre opgørelsen og beregningen.

Stk. 2. Statsskattedirektoratet underretter den, der har indsendt opgørelsen, om eventuelle ændringer af afgiften. Pengeinstituttet videresender meddelelsen til den afgiftspligtige inden 4 uger, efter at pengeinstituttet har modtaget underretning om afgiftsændringen.

Stk. 3. Skattestyrelseslovens regler for klage til landsskatteretten og indbringelse for domstolene finder tilsvarende anvendelse. Klage over afgiftsændringen medfører ikke, at fristen for indbetaling af afgiften forlænges.

Stk. 4. For meget indbetalt afgift tilbagebetales. Yderligere afgiftsbeløb skal indbetales inden 6 uger efter meddelelsen fra statsskattedirektoratet om den ændrede afgift. For konti i pengeinstitutter finder § 8, stk. 2, tilsvarende anvendelse.

§ 10. Hvis afgiften ikke er betalt rettidigt, skal der betales renter med 1,3 pct. pr. påbegyndt måned fra forfaldstidspunktet efter § 7, stk. 1.

Stk. 2. Hvis afgiftsbeløbet ændres, forrentes forskelsbeløbet med 1,3 pct. pr. påbegyndt måned fra det i § 7, stk. 1, fastsatte tidspunkt.

§ 11. Forsikrings- og pensionsaftaler, hvor løbende udbetaling er påbegyndt inden den 1. januar 1983, indgår ikke i fordelingen af afgiften efter denne bestemmelse.

Stk. 2. Livsforsikringsselskaber og Statsanstalten for Livsforsikring fordele den samlede afgift forholdsmæssigt på forsikrings- eller pensionsaftalerne samt på de øvrige reserver, der ikke er fradragsberettigede efter § 3, stk. 4. Dette gælder, uanset om der er aftalt en

forsikrings- eller pensionsydelse med bestemte beløb. Fordelingen af afgiften på de enkelte forsikrings- og pensionsaftaler sker efter reglerne i stk. 3 og 4.

Stk. 3. Afgiftsfordelingen sker for forsikrings- eller pensionsaftaler, hvori grundlaget er indbetalte præmier med påløbne renter (tarifmæssigt opbyggede ordninger), ved en reduktion på 2,3 pct. af den kapitaliserede værdi af de enkelte forsikrings- eller pensionsaftaler opgjort på de i § 6, stk. 1, nævnte tidspunkter. For så vidt angår indekstrakter skal fordelingen ske ved nedsættelse af bonus for de enkelte kontrakter.

Stk. 4. For pensinstilsagn, der er afdækket ved en forsikringsaftale, der fastlægger pensionsydelse, finder stk. 3 tilsvarende anvendelse ved fordelingen af afgiften, medmindre der sker en til afgiften svarende forhøjelse af præmien efter aftale mellem tilsagnsgiveren og de forsikrede. Livsforsikringsselskabet eller Statsanstalten for Livsforsikring skal i givet fald have underretning om aftalen inden den 1. april i det enkelte år.

Stk. 5. Pensionskasser, omfattet af § 203 i lov om forsikringsvirksomhed, fordele den afgift, der påhviler pensionskassen, ved at nedsætte bonusrenten ensartet for samtlige pensionskassemedlemmer og pensionister, hvis ordningen er tarifmæssigt opbygget.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 5 gælder tilsvarende for Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtidsfond.

Stk. 7. Pensionskasser, der er omfattet af lov om tilsyn med pensionskasser, kan beslutte, om den afgift, der påhviler pensionskassen, skal fordeles på de tarifmæssigt opbyggede ordninger efter stk. 2 og 3 eller efter stk. 5.

Stk. 8. Bevirker afgiften for pensinstilsagn, der er afdækket i en pensionskasse, hvor pensionsordningen ikke er tarifmæssigt opbygget, at pensionskassens formue efter en forsikringsteknisk statusopgørelse bliver utilstrækkelig til at opfylde dens forpligtelser, finder lov om tilsyn med pensionskasser § 21, stk. 3 og 4, tilsvarende anvendelse, eller for så vidt angår de pensionskasser, der er nævnt i § 203 i lov om forsikringsvirksomhed, de pågældende vedtægtsbestemmelser. Dette gælder ikke, såfremt afgiften modsvarer af en forhøjelse af bidragene efter aftale mellem tilsagnsgiver og de berettigede i det

omfang, det er nødvendigt, for at pensionskassen kan opfylde sine forpligtelser. Pensionskassen skal i givet fald have underretning om aftalen inden den 1. april i det enkelte år.

Stk. 9. For pensionsfonde, der er omfattet af pensionsbeskatningslovens § 6, finder reglen i stk. 7 anvendelse. Er pensionstilsagnet ikke tarifmæssigt opbygget, anvendes dog reglen i stk. 8.

Stk. 10. Kapitalpensionsfonde, der er godkendt efter pensionsbeskatningslovens § 12, fordeler den afgift, der påhviler fonden, efter reglerne i stk. 3.

Stk. 11. For pensionskasser og pensionsfonde, der ikke er omfattet af stk. 5-10, finder reglen i stk. 7 anvendelse. Er pensionstilsagnet ikke tarifmæssigt opbygget, anvendes dog reglen i stk. 8.

§ 12. Ved kapitaludbetaling eller overførsel af en forsikrings- eller pensionsordning før fordeling har fundet sted i henhold til § 11, tilbageholdes 2,3 pct. af det pr. 31. december foregående år beregnede kapitalkrav til dækning af afgiften. Ved ophævelse af forsikrings- eller pensionsaftaler før fordeling har fundet sted i henhold til § 11, beregnes tilbagekøbsværdien eller udtrædelsesgodtgørelsen efter reduktion af kapitalkravet pr. 31. december i det foregående år med 2,3 pct. Rente- eller bonustilskrivning for perioden 1. januar og indtil udbetalingsstidspunktet sker på grundlag af det således reducerede kapitalkrav.

Stk. 2. Ved ophævelse eller overførsel af en opsparingsordning i et pengeinstitut før opkrævningstidspunktet efter § 8, stk. 2, tilbageholder pengeinstituttet et beløb til dækning af afgiften. Dette beløb udgør 2,5 pct. af indeståendet pr. 31. december i det foregående år med fradrag af rente af den beregnede afgift fra tilbageholdelsestidspunktet til opkrævningstidspunktet efter § 8, stk. 2. Rentetsatsen er den, der i øvrigt var gældende for kontoen på ophævelses- eller overførselstidspunktet. For selvpensioneringskonti tilbageholdes afgiften ved bindingsperiodens udløb efter tilsvarende regler.

§ 13. Hvis opgørelse efter § 7 og § 8 ikke indgives rettidigt, kan statsskattedirektoratet opgøre afgiftsgrundlaget skønsmæssigt og opkræve afgiften hos de afgiftspligtige efter §

2, stk. 1, og hos pengeinstitutter med konti som nævnt i § 2, stk. 2. Reglerne i § 9, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2-4, finder tilsvarende anvendelse på denne opgørelse.

Stk. 2. Statsskattedirektoratet kan pålægge de afgiftspligtige efter § 2, stk. 1, og de i stk. 1 nævnte pengeinstitutter inden en nærmere angiven frist at give de oplysninger, som direktoratet har brug for ved kontrollen med opgørelsen af afgiften.

Stk. 3. Indsendes opgørelsen efter § 7 og § 8 eller oplysningerne efter stk. 2 ikke rettidigt, kan statsskattedirektoratet pålægge den, der skal indsende opgørelsen, daglige bøder, indtil opgørelsen eller oplysningerne fremkommer. Statsskattedirektoratets afgørelse kan indbringes for ministeren for skatter og afgifter.

Stk. 4. Ministeren for skatter og afgifter kan fastsætte de nærmere regler om lovens administration.

§ 14. Med bøde straffes den, der forsætligt eller groft uagtsomt,

- 1) afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen,
- 2) undlader at indgive opgørelse efter § 7 eller § 8,
- 3) undlader at indbetale afgiften rettidigt.

Stk. 2. Den, der begår en af de nævnte overtrædelser med forsæt til at unddrage statskassen afgift, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 3. For overtrædelser, der begås af aktieselskaber, gensidige selskaber og selvejende institutioner eller lignende, kan der pålægges selskabet m.v. som sådant bødeansvar.

§ 15. Skønnes en overtrædelse ikke at ville medføre højere straf end bøde, kan statsskattedirektoratet tilkendegive den pågældende, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, såfremt denne erkender sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden for en nærmere angiven frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde.

Stk. 2. Med hensyn til den i stk. 1 nævnte tilkendegivelse finder bestemmelsen i retsplejeloven om indhold af anklageskrift i politisager tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Betales bøden i rette tid, eller bliver den efter vedtagelse inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning.

Stk. 4. Når sager om de i § 15 nævnte overtrædelser indbringes for domstolene, behandles de som politisager. Retsmidlerne i retsplejelovens kapitler 72 og 73 kan anvendes i samme omfang som i statsadvokatsager.

§ 16. En forsikrings- eller pensionsordning kan ikke opsiges, alene fordi der bliver pålagt en afgift efter denne lov.

§ 17. Loven træder i kraft den 1. januar 1983.

§ 18. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

1. Almindelige bemærkninger

1. Forslaget går ud på, at der som led i regeringens indkomstpolitiske foranstaltninger indføres en midlertidig formueafgift af visse pensionskapitaler m.v.

2. Den manglende balance i dansk økonomi giver sig udslag i en voksende gæld over for udlandet og et stort underskud på statsfinanserne. Da regeringen trådte til i september 1982, blev det påregnet, at det samlede underskud på statsfinanserne i 1983 ville blive 80 mia kr. ved uændret økonomisk politik. For at opnå en væsentlig forbedring af statens finanser skal der i 1983 og 1984 foretages en række offentlige besparelser. Også indkomstpolitikken vil bidrage til at nå målet, idet de automatiske reguleringer af lønninger og af indkomstoverførsler er suspenderet, bortset fra de sociale pensioner. Lønstigningerne for de offentligt ansatte samt reguleringen af tjenestemandspensionerne i overenskomstperioden 1983-85 skal endvidere holdes inden for en ramme på i alt 4 pct. pr. år. For det private arbejdsmarked vil regeringen henstille til parterne, at de afslutter overenskomster under hensyntagen til den stærke afdæmpning af stigningen i pengeindkomsterne, der sker på andre områder.

Regeringen finder det endvidere rimeligt, at de opsamlede private pensionsformuer pålægges en midlertidig formueafgift. Regeringen er imidlertid opmærksom på, at opsparringen til de aktuelle pensioner er sket under et væsentligt lavere rentiveau end det nuværende, og foreslår derfor, at de formuer, der danner grundlag for aktuelle pensioner, friholdes for afgiften.

Efter forslaget indføres for de kommende to år en formueafgift, hvorefter pensionskasser, forsikringselskaber, visse skattebegunstigede opsparingsordninger i pengeinstitutterne, Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtidsfond bidrager til en forbedring af statsfinanserne med ca. 4 mia kr. i 1983 og et lidt større beløb i 1984. Forslaget omfatter endvidere Den sociale Pensionsfond.

3. I det følgende er der givet en nærmere redegørelse for lovforslagets indhold.

Den midlertidige formueafgift skal opkræves for årene 1983 og 1984.

Afgiften skal omfatte følgende forsikrings- og opsparingsordninger:

a) *Livsforsikringselskaber, der driver forsikringsvirksomhed her i landet* ved direkte tegning af livsforsikring.

b) *Statsanstalten for Livsforsikring.*

c) *Pensionskasser og pensionsfonde.*

Nedenfor er omtalt 3 former for pensionskasser og pensionsfonde. Der findes dog også andre typer af pensionskasser og pensionsfonde.

Tværgående pensionskasser.

De tværgående pensionskasser omfatter en række store pensionskasser (f.eks. for akademikere og hospitalspersonale), der har en forsikringslignende status. Disse kasser er omfattet af loven om forsikringsvirksomhed.

Traditionelle pensionskasser (firmakasser).

Disse pensionskasser adskiller sig fra de tværgående pensionskasser ved, at de er knyttet til en bestemt virksomhed. Medlemmerne kan derfor kun blive i pensionskassen, så længe de er ansat i virksomheden. Firmakasserne er omfattet af pensionskasseloven og under tilsyn af forsikringstilsynet.

Pensionsfonde, der er godkendt i medfør af pensionsbeskatningslovens § 6.

Disse fonde yder pensioner med løbende udbetalinger. Fondene omfattes hverken af lov om forsikringsvirksomhed eller af pensionskasseloven. Fondenes vedtægter skal godkendes af statsskatte-direktoratet.

d) *Den sociale Pensionsfond.*

e) *Arbejdsmarkedets Tillægspension.*

f) *Lønmodtagernes Dyrtidsfond.*g) *Hjælpe- og understøttelsesfonde.*

Der er tale om fonde, der er oprettet af en arbejdsgiver til understøttelse af personer, der eller har været ansat i virksomheden, og deres nærmeste pårørende. Sådanne fonde kan godkendes af statsskattedirektoratet i medfør af pensionsbeskatningslovens § 52. Disse fonde kan alene have pensionslignende formål, og fondenes midler skal anbringes efter de regler, der gælder for pensionskasser.

h) *Kapitalpensionsfonde (Opsparing i pensionsøjemed udenfor pengeinstitutter).*

Der er tale om fonde, der er godkendt af statsskattedirektoratet i medfør af pensionsbeskatningslovens § 12. Kapitalpensionsfondene adskiller sig fra opsparingsordninger i pengeinstitutter ved, at der sker en fælles forvaltning af de bidrag, der indbetales til medlemmernes pensionsopsparing. Medlemmernes konti tilskrives en forholdsmæssig andel af overskuddet.

De skattebegünstigede ordninger i pengeinstitutterne omfatter:

i) *Pensionsopsparingskonti efter pensionsbeskatningslovens § 12 (Opsparing i pensionsøjemed i pengeinstitutter).*

Det drejer sig om individuelle pensionsordninger, hvor det opsparede beløb med renter udbetales ved pensionering eller død. De kan kun oprettes i ansættelsesforhold.

j) *Selvpensioneringskonti.*

Selvpensioneringskonti er individuelle opsparingsordninger, der kan oprettes af personer mellem 18 og 50 år. Indbetalingerne er begrænsede, og kontiene skal være bundet mindst til det 60. år.

k) *Indekskonti, bortset fra de konti, hvor udbetalingen er påbegyndt inden den 1. januar 1983.*

For ordningerne i pkt. a)–h) er den afgiftspligtige vedkommende forsikringsselskab, pensionskasse eller fond. For de under pkt. i)–k) nævnte opsparingsordninger er det den enkelte kontohaver, der er afgiftspligtig. Det er dog det pengeinstitut, hvori opsparingen er foretaget, der skal opføre og indbetale afgiften.

Afgiftsgrundlaget omfatter alle former for aktiver i forsikrings-, pensions- eller opsparingsordninger.

Ved opgørelsen af afgiftsgrundlaget ses der blandt andet bort fra livsforsikringsselskabers minimumsbasiskapitel. Som nævnt skal de pensions- og forsikringsordninger, hvor de løbende udbetalinger var påbegyndt inden den 1. januar 1983, friholdes. Der skal derfor ved opgørelsen af afgiftsgrundlaget også ses bort fra præmiereserver og andre reserver vedrørende disse ordninger. Endvidere gives der fradrag for gæld, bortset fra gæld, der modsvarer forsikringsforpligtelser.

Aktiver og passiver skal som hovedregel opgøres på samme måde, som gælder for opgørelsen af personers skattepligtige formue. Dette medfører, at aktiver kan, og passiver som oftest skal, opgøres til kontantværdien. For obligationer og pantebreve vil dette i almindelighed sige kursværdien. For indeksobligationer er det kursværdien af det indeksskrevne pålydende.

Af administrative grunde foreslås det at give adgang til i et vist omfang at fravige de almindelige værdiansættelsesprincipper.

Afgiftsgrundlaget opgøres for 1983 pr. 31. december 1982 for alle de omfattede forsikringsselskaber, pensionskasser og konti m.v. og for 1984 pr. 31. december 1983.

Formueafgiften opkræves for livsforsikringsselskaber og pensionskasser m.v. på grundlag af en opgørelse, der indgives senest den 15. juli i det år, afgiften vedrører. Afgiften indbetales samtidig med, at opgørelsen indgives.

For ordninger i pengeinstitutter foretager pengeinstituttet formueopgørelse, afgiftsberegning og -indbetaling på samme tidspunkt, som gælder for livsforsikringsselskaber og pensionskasser. Det foreslås at give pengeinstitutterne særlig hjemmel til at hæve afgiftsbeløbet på kontiene og om nødvendigt sælge værdipapirer på pensionsopsparingskonti.

Selv om afgiften opkræves hos de pågældende livsforsikringsselskaber, pensionskasser og fonde, skal den dog bæres af de enkelte forsikrings- og pensionsordninger. Der er derfor fastsat bestemmelser om fordeling af afgiften. Afgiften skal også fordeles på de ordninger, hvor der af forsikrings-selskabet er garanteret en fast ydelse, f.eks. de såkaldte livrenter uden bonus.

For forsikrings- og pensionskasseordninger, hvor der er givet tilsagn om en pension, der f.eks. står i et bestemt forhold til lønindtægten til enhver tid, er der ligeledes i loven fastsat generelle retningslinier for afgiftens fordeling.

Ordningen har virkning fra 1. januar 1983 og får således betydning for udbetalinger, der sker efter denne dato. De ordninger, hvor udbetalingen

var påbegyndt inden den 1. januar 1983, er dog som nævnt fritaget. Der er fastsat særlige regler om kapitaludbetalinger, der finder sted i tiden mellem 1. januar og tidspunktet for afgiftens fordeling på de enkelte kontrakter og konti m.v.

4. Lovforslaget vil medføre en vis meradministration.

Antallet af berørte livsforsikringsselskaber, pensionskasser og pengeinstitutter m.v. udgør ca. 700. Lovforslaget vil i de nævnte forsikringsselskaber, pensionskasser og pengeinstitutter m.v. berøre et stort antal opsparings- og pensionsordninger. Antallet af berørte kontrakter m.v. kan skønsmæssigt opgøres til:

1. ATP.....	ca. 3.000.000
2. Lønmodtagernes Dyrtidsfond .	ca. 2.200.000
3. Pengeinstitutordninger	ca. 2.800.000
4. Livsforsikringsselskaber	ca. 3.700.000
5. Pensionskasser og -fonde m.v. .	ca. 225.000

Gennemførelsen af ordningen vil nødvendiggøre en forøgelse af *forsikringstilsynets* ressourcer. Der kan blive behov for godkendelse af nye bonusregulativer, vedtægter og lignende og antagelig også for en rådgivning af pensionskasser og forsikringsselskaber ved afgiftens fordeling på de enkelte medlemmer og forsikringstagere. Hertil kommer stillingtagen i tilfælde, hvor der er uenighed mellem de implicerede parter.

Denne forøgede indsats fra tilsynets side kan ikke fastlægges til et bestemt tidsrum i forhold til de 2 år, hvori afgiften opkræves. De klager, forsikringstilsynet må forvente at få over fordelingen fra de enkelte berettigede, vil efter al sandsynlighed indkomme efterhånden, som udbetalingerne bliver aktuelle, dvs. i princippet indtil de sidste bestående ordninger bliver aktuelle. Hertil kommer en vis revision af pensions- og forsikringstilsagn med henblik på en optræning efter afgiftens bortfald.

De nye opgaver må herefter skønnes at medføre merudgifter af størrelsesordenen 1,4 mill. kr. i 1983. Heraf 0,8 mill. kr. til udbygning af tilsynets edb-anlæg som en engangsudgift. Desuden vil det være nødvendigt at styrke den regnskabs- og aktuar-mæssige ekspertise. I 1984 og fremover nødvendiggør forslaget derfor en udvidelse med to aktuarer og en kontorfunktionær, hvilket tilsammen medfører en årlig merudgift på 0,6 mill. kr.

De nævnte merudgifter betales af de forsikringsselskaber og pensionskasser, der er under tilsyn, og påhviler således ikke statskassen.

Statsskattedirektoratet vil få en række opgaver med kontrol af de indsendte oplysninger om afgiftsgrundlaget og med modtagelse af afgiftsbeløbene.

Omkostningerne for statsskattedirektoratet ved planlægning af et edb-system kan anslås til ca. 500.000 kr. i 1983, medens der anslås at blive tale om udgifter til drift af størrelsesordenen 30.-40.000 kr. årligt i 2 år.

Forsikringsselskaberne, pensionskasserne og pengeinstitutterne m.v. vil også få en forøget administration i forbindelse med opgørelse og indbetaling af afgiften samt med fordelingen af denne. Efter lovforslaget skal det offentlige ikke godtgøre forsikringsselskabernes, pensionskassernes og pengeinstitutternes omkostninger ved afgiftsordningen.

5. Den midlertidige formueafgift skal som nævnt bidrage til en forbedring af statens finanser med 4 mia kr. i 1983.

Denne forbedring af budgetsaldoen forventes at kunne opnås ved en afgiftssats på 2,5 pct., idet afgiftsgrundlaget ultimo 1982 rent skønsmæssigt kan opgøres til følgende beløb:

Afgiftsgrundlag ultimo 1982.

	mia kr.
1. Arbejdsmarkedets Tillægspension	20
2. Lønmodtagernes Dyrtidsfond	13
3. Pengeinstitutordninger	30
4. Livsforsikringsselskaber	61
5. Pensionskasser og -fonde m.v.	35
6. <i>I alt 1-5</i>	159

Hertil kommer afgiftsgrundlaget for Den sociale Pensionsfond på ca. 41 mia kr., således at det samlede afgiftsgrundlag skønnes at ville blive i alt 200 mia kr.

Der knytter sig en betydelig usikkerhed til opgørelsen af afgiftsgrundlaget og dermed til størrelsen af det forventede provenu. Denne usikkerhed vedrører dels fremskrivning af formuen til ultimo 1982, dels kontantværdiansættelsen af institutionernes aktiver og dels vurderingen af, hvor stor en del af det samlede kapitalgrundlag der vedrører pensioner under udbetaling.

Med det anførte afgiftsgrundlag vil provenuet af formueafgiften blive 5 mia kr. i 1983. Heraf vil afgiften af Den sociale Pensionsfond udgøre ca. 1 mia kr. Da formueafgiften for denne fond vil blive udgiftsført på finanslovens § 15.30.01, bidrager denne del af afgiften ikke til en formindskelse af

underskuddet på statens drifts-, anlægs- og udlåns-budget.

6. Den midlertidige formueafgift skal bæres af de forsikrede, pensionskassemedlemmer m.v., også i de tilfælde, hvor det er et forsikringsselskab eller en pensionskasse, der er den afgiftspligtige. Dette medfører, at forsikrings- og pensionsydelseerne for ordninger, der bliver aktuelle efter den 31. december 1982, formindskes med ca. 2,3 pct. for hvert af årene 1983 og 1984. Når ydelserne nedsættes med en procent, der er lavere end afgiftssatsen, skyldes det, at forrentningen af afgiftsbeløbet i perioden mellem statutidspunktet og betalingstidspunktet, tilfalder kontraktshaveren. Derfor vil alderspensioner, der kommer til udbetaling i 1983, være ca. 2,3 pct. mindre end de ville have været uden formueafgiften. Alderspensioner, der kommer til udbetaling i 1984 og fremefter, vil være ca. 4,5 pct. lavere for den del af ydelsen, der hidrører fra indbetalinger før 1983. Den del af ydelsen, der hidrører fra indbetalinger i 1983, vil være ca. 2,3 pct. lavere, mens resten af ydelsen vil være upåvirket af formueafgiften, idet den hidrører fra indbetalinger efter 1983. For eksisterende ordninger med indbetalinger efter 1982 vil reduktionen i procent af den

samlede ydelse derfor aftage i takt med de nye indbetalinger.

Fordelingen på de enkelte kontraktforhold kan ske på to forskellige måder. Enten kan det ske ved en direkte reduktion af institutionens forpligtelse over for kontraktshaveren eller indirekte ved en nedsættelse af bonustilskrivningen. I det sidste tilfælde sker fordelingen ved førstkomende bonustilskrivning. Dette kan medføre en mindre tidsforskydning i fordelingen.

Nedenfor bringes nogle eksempler på afgiftens virkninger ved forskellige pensions- og opsparingsordninger.

a. Kapitalopsparing.

Ved en kapitalopsparing/-forsikring forstås en ordning, hvor ydelsen kommer til udbetaling med et engangsbeløb.

Nedenfor er vist et eksempel på afgiftens konsekvenser for en ordning med et indestående pr. 31. december 1982 på 30.000 kr. og årlige indskud på 2.000 kr. Indestående og indskud forudsættes forrentet med 16 pct. p.a.

Eksemplet illustrerer virkningerne på selvpensioneringskonti og kapitalpensionskonti.

Eksempel 1. Kapitalopsparingsordning

	Uden afgift			Med formueafgift på 2,5 pct.		
	1982	1983	1984	1982	1983	1984
	kr.			kr.		
Afgift	-	-	-	-	750	904
Indskud	-	2.000	2.000	-	2.000	2.000
Rente, 16 pct. p.a.	-	4.960	6.074	-	4.903	5.875
Indestående pr. 31. december	30.000	36.960	45.034	30.000	36.153	43.124

Anm.: Afgiften forrentes fra januar til juli, således at renten tilhører den, der deltager i ordningen. Indskud antages at ske medio året.

Udbetalinger fra ordninger, hvor indskuddene er omfattet af den begrænsede fradragsret, er skattefrie. Dette gælder f. eks. selvpensioneringskonti og privat tegnede kapitalforsikringer. Af ordninger med fuld fradragsret for indskuddene, f. eks. kapitalpensionskonti, svares der efter pensionsbeskatningsloven en afgift på 40 pct. af udbetalingen, dog højst 25 pct. af den del af udbetalingen, der hidrører fra indbetalinger og rentetilskrivning før 1. januar 1980. Er udbetalingen skattefri, bliver

reduktionen af det udbetalte beløb som vist 1.910 kr.

Hvis der skal svares en afgift på 40 pct. af udbetalingen i 1984 i eksempel 1, medfører den midlertidige formueafgift en reduktion af det udbetalte beløb med 1.146 kr.

b. Renteforsikring.

Ved en renteforsikring forstås en forsikring med løbende udbetalinger. Renteforsikringer findes i pensionskasser og livsforsikringsselskaber samt i

ATP. Indbetalingerne udgøres oftest af en procentdel af gagen.

De pensioner, der i dag er under udbetaling, udgør en meget varierende andel af de forsikredes slutløn. Det skyldes forskelle i indbetalingernes størrelse, indbetalingsperiodens længde, variationen i renteniveauet og ordningernes forskellige opbygning m.v.

Nedenfor bringes nogle beregninger over afgiftens konsekvenser for pensionstilsagnene i to konkrete tilfælde. I begge tilfælde er der tale om en personlig pensionsforsikring for en lønmodtager,

hvis løn udgør 150.000 kr. i 1983 og 156.000 kr. i 1984. Pensionsbidraget udgør 12 pct. af lønnen. Begge forsikringer blev tegnet, da lønmodtageren var 30 år, og omfatter en alderspension fra det 67. år og en invalidepension af samme størrelse samt en ægtefællepension på $\frac{2}{3}$ heraf.

I eksemplerne resulterer afgiften i en reduktion af pensionstilsagnene. Såfremt afgiftsfordelingen sker ved en reduktion af bonusrenten, vil pensionstilsagnene ikke blive direkte nedskrevet, men vil i stedet stige mindre ved førstkommande bonustilskrivning.

Eksempel 2a. 65-årig lønmodtager

Opgjort pr. 31/12 i det foregående år:	Uden afgift		Med formueafgift på 2,5 pct.	
	1983	1984	1983	1984
	_____ kr. _____		_____ kr. _____	
Præmiereserve	656.905	785.482	641.796	746.089
Fordelt afgift	-	-	15.109	17.564
Pensionstilsagn ¹⁾	60.000	66.994	58.680	63.702

¹⁾ Pensionstilsagnet viser den årlige pension, der kommer til udbetaling fra det 67. år eller ved invaliditet. I beløbet er indregnet allerede optjent bonus.

Eksempel 2b. 40-årig lønmodtager

Opgjort pr. 31/12 i det foregående år:	Uden afgift		Med formueafgift på 2,5 pct.	
	1983	1984	1983	1984
	_____ kr. _____		_____ kr. _____	
Præmiereserve	136.093	171.725	132.963	164.238
Fordelt afgift	-	-	3.130	3.866
Pensionstilsagn ¹⁾	80.000	85.260	79.340	83.736

¹⁾ Se note ¹⁾ til eksempel 2a.

Løbende forsikrings- og pensionsudbetalinger indgår i den almindelige skattepligtige indkomst. Den reduktion i pensionsydelse, som følger af den midlertidige formueafgift, vil derfor udgøre et mindre beløb, efter at der er betalt indkomstskat. I de to år, afgiften skal virke, formindskes pensionstilsagnet i eksempel 2a med 3.292 kr. fra 66.994 kr. til 63.702 kr. Reduktionen i ydelsen efter skat bliver imidlertid kun 1.755 kr. ved en marginalsattesats på 46,7 pct. (svarende til marginalsattesatsen på laveste progressionstrin i 1983 i en gennemsnitkommune). I eksempel 2b vil en pensionsydelse tilsvarende blive reduceret før skat med 1.524 kr.

fra 85.260 kr. til 83.736 kr., men kun med 812 kr. efter skat.

c. Livrenter uden bonus.

Livrenter uden bonus er en særlig form for renteforsikring. De oprettes med et éngangsindskud og forrentes med en aftalt, fast rentesats. Det vil sige, at der på tegningstidspunktet er indgået aftale om en løbende forsikringsydelse på et bestemt kronebeløb.

I eksempel 3 vises afgiftens konsekvenser ved en kontrakt med en grundlagsrente på 20 pct., der blev indgået af en 50-årig mand i foråret 1982.

Kontrakten indeholder en aftale om en årlig livrente på 100.000 kr., der kommer til udbetaling fra 1992.

Eksempel 3. Opsat livrente uden bonus

Opgjort pr. 31/12 i det foregående år:	Uden afgift		Med formueafgift på 2,5 pct.	
	1983	1984	1983	1984
	_____ kr. _____		_____ kr. _____	
Præmiereserve	110.613	133.436	108.069	127.369
Fordelt afgift	—	—	2.544	2.998
Beregnet årlig livrente	100.000	100.000	97.700	95.453

Ligesom i eksempel 2a og 2b indgår ydelserne ved en livrente uden bonus i den almindelige skattepligtige indkomst. I eksemplet reduceres den årlige livrente før skat med 4.547 kr. som følge af den midlertidige formueafgift. Ved en marginalskattesats på 46,7 pct. formindskes ydelsen imidlertid alene med 2.424 kr., efter at der er betalt indkomstskat.

II. Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Formueafgiften er af midlertidig karakter, idet den alene skal betales i 1983 og 1984. Afgiften tilfalder i sin helhed staten.

Til § 2

I bestemmelsen opregnes de forsikringselskaber, pensionskasser, og fonde m.v. samt kontohavere i pengeinstitutter, der skal betale afgiften. Afgiftspligten omfatter forsikrings- og pensionsordninger samt visse skattebegünstigede opspæringsordninger i pengeinstitutter.

For så vidt angår forsikrings- og pensionsordningerne, påhviler afgiftspligten det pågældende livsforsikringselskab, Statsanstalten for Livsforsikring, pensionskassen og pensionsfonden.

Afgiftspligten omfatter direkte tegnede livsforsikringselskaber, men derimod ikke selskaber, der udelukkende driver virksomhed ved genforsikring. Et enkelt genforsikringselskab har overtaget nogle mindre direkte tegnede forsikringsporteføljer fra nogle selskaber, der blev opløst for en årrække siden. Disse porteføljer er ikke omfattet af afgiftspligten.

For så vidt angår de skattebegünstigede opspæringsordninger i pengeinstitutterne, påhviler af-

giftspligten kontohaveren. Det opsparede beløb på hver enkelt konto tilhører den person, der har foretaget opspærningen. Disse regler gælder, hvad enten der er tale om opspærning i bank, sparekasse eller andelskasse. I visse tilfælde kan der også være tale om individuel opspærning i et forsikringselskab eller en pensionskasse. Reglerne for opspærning i pengeinstitutter finder i så fald anvendelse på disse konti. De indestående beløb skal derfor ikke medregnes i forsikringselskabets eller pensionskassens afgiftspligtige formue.

Afgiftspligten omfatter ikke børneopsparingskonti. Der skal heller ikke svares afgift for så vidt angår indekskonti, hvor de løbende udbetalinger er påbegyndt inden den 1. januar 1983.

Afgiftspligten omfatter ikke investeringsfonds- og etableringskontoordningerne.

Til § 3

Efter forslaget skal alle aktiver i pensionskasser og direkte tegnede livsforsikringselskaber som udgangspunkt medregnes i det afgiftspligtige beløb, jfr. stk. 2.

I stk. 3 foreslås det dog at tillade livsforsikringselskaberne at fradrage det kapitaliserede omkostningstillæg efter § 132 i lov om forsikringsvirksomhed (det såkaldte lovaktiv). Dette aktiv er udtryk for en ren bogholderimæssig postering. Aktivet fremkommer ved en kapitalisering af en del af de omkostninger, som erhvervelsen af nye forsikringer har medført.

Ved opgørelsen af afgiftsgrundlaget foreslås det i stk. 4 at give fradrag for en række passivposter.

Det er formålet med forslaget at belægge den del af forsikringselskabernes aktiver, som vedrører de forsikrede, med afgift. Derimod skal den øvrige del af selskabets aktiver principielt ikke

indgå i afgiftsgrundlaget. Af administrative grunde foreslås det derfor at give fradrag for de reserver, der modsvares den del af selskabets basiskapital, som er nødvendig, for at selskabet kan opfylde sine forpligtelser i henhold til lov om forsikringsvirksomhed.

En opgørelse af basiskapitalen i Statsanstalten for Livsforsikring vil tidligst finde sted efter denne lovs ikrafttræden i forbindelse med førstkommande statusopgørelse pr. 1. januar 1986. Da der tilstræbes afgiftsmæssig konkurrenceneutralitet mellem de forskellige forsikringsselskaber, gives der Statsanstalten for Livsforsikring fradrag for reservecif og driftsfond ved opgørelsen af afgiftsgrundlaget. Reservefonden reguleres med en andel af overskudsfonden svarende til reservefondens andel af risikoformuen.

Forsikrings- og pensionsaftaler, hvor løbende udbetalinger er påbegyndt inden den 1. januar 1983, skal friholdes. Derfor gives der et fradrag for præmiereserver og andre reserver for disse ordninger. I en række tilfælde er der knyttet en ægtefælle- og børnepension til en forsikrings- eller pensionsaftale. Selv om udbetaling ikke er påbegyndt for denne del af aftalen, fradrages reserverne også for denne del af aftalen, således at også ægtefælle- og børnepensionen friholdes. Det gælder også i de tilfælde, hvor pensionsaftalen er i en pensionskasse og ægtefælle- og børnepensionen i et forsikringsselskab.

I visse pensionsordninger såvel i forsikringsselskaber som i pensionskasser forekommer der særlige reserver, bestående af beløb til senere fordeling af bonus. Ved beregningen af fradraget for den del af reserverne, der vedrører de påbegyndte løbende udbetalinger, er det nødvendigt, at der også sker en udskillelse af den andel af ufordelt bonus, som vedrører de løbende udbetalinger. I mangel af i forvejen fastlagte kriterier må denne andel beregnes ud fra forholdet mellem præmiereserven for aktuelle pensioner og de samlede præmiereserver.

Der gives fradrag for erstatningsreserven. Der er tale om opgjorte og forfaldne ydelser til de forsikrede, som af en eller anden årsag ikke har kunnet udbetales på statustidspunktet.

Ikke forfaldne forudbetalte præmier skal ikke medtages i formueopgørelsen.

Afgiftspligten omfatter ikke genforsikring. Selv om et direkte tegnende livsforsikringsselskab har genforsikret en del af sin forsikringsportefølje, skal det dog medregne den del af præmiereserven og erstatningsreserven, der vedrører disse forpligtelser, i afgiftsgrundlaget. Til gengæld skal det selskab, hvori genforsikringen foretages, ved opgørel-

sen af et eventuelt afgiftsgrundlag fradrage den del af præmie- og erstatningsreserven, der vedrører disse forpligtelser. Bestemmelserne herom findes i § 3, stk. 2, nr. 6 og 7, og stk. 4, nr. 6 og 7.

Livsforsikringsselskaber og pensionskasser kan i beregningsgrundlaget fradrage gæld, der ikke modsvares forsikringsforpligtelser. Det drejer sig f.eks. om prioritetsgæld eller ikke optjente præmier, idet selskabet ikke har noget retskrav på disse præmier, jfr. forsikringsaftalelovens § 98.

Til § 4

Både aktiver og passiver skal som udgangspunkt opgøres efter reglerne for personers skattepligtige formue. Det er således i almindelighed kontantværdierne, der skal lægges til grund.

De væsentligste aktiver er obligationer og pantebreve. For disses vedkommende er det kursværdien ved udgangen af 1982; henholdsvis 1983, der skal lægges til grund. Opgørelsen sker uden tillæg af påløbne ikke forfaldne renter.

Kursværdien af pantebreve afhænger af pålydende rente, restløbetid og afdragsprofil samt sikkerhed. Værdiansættelsen kan ske ved en individuel vurdering af hvert pantebrev foretaget af pengeinstitut eller vekselere efter værdiforholdene på statustidspunktet. En tilsvarende opgørelse foretaget af forsikringsselskabet eller pensionskassen selv kan accepteres, hvis den sker på grundlag af effektive rentesatser fastsat af skattemyndighederne for pantebreve i forskellige sikkerhedskategorier.

Med henblik på at lette administrationen af afgiften gives der den afgiftspligtige adgang til som alternativt at vælge én af følgende tre skematiske opgørelser, hvorom ministeren for skatter og afgifter fastsætter nærmere regler:

- 1) pantebrevenes bogførte værdi ifølge regnskabet til tilsynsmyndigheden,
- 2) en total opgørelse på grundlag af de enkelte pantebrevs kursværdi beregnet efter givne effektive rentesatser, en for forsikringsgaranterede og en for ugaranterede pantebreve,
- 3) en stikprøveopgørelse til bestemmelse af gennemsnitlige kurser for den enkelte institutions pantebrevsbeholdning, beregnet efter de effektive rentesatser som nævnt under 2).

Den valgte opgørelsesmetode skal anvendes på hele pantebrevsbeholdningen ved opgørelsen for det pågældende år.

Den bogførte værdi under 1) forudsættes at være restgæld \times anskaffelseskurs. Ældre pantebreve med ret kort restløbetid vil have en højere dagskurs end anskaffelseskursen, men for den store

mængde pantebrevne anskaffet i de senere år må den mellemliggende rentestigning antages at have bevirket et kursfald i forhold til anskaffelseskursen.

Med henblik på de under 2) og 3) nævnte skematisk kursværdiopgørelser skal der fastsættes effektive rentesatser til beregning af kursen på garanterede og ugaranterede pantebrevne.

Disse rentesatser kan f.eks. fastsættes med udgangspunkt i pengeinstitutternes noterede effektive renter i slutningen af 1982 og 1983 ved salg af henholdsvis forsikringsgaranterede pantebrevne og ugaranterede pantebrevne placeret inden for f.eks. 80 pct. af ejendommens handelsværdi.

Ved store pantebrevsbeholdninger kan det være hensigtsmæssigt at benytte stikprøver til skøn over det gennemsnitlige kursniveau. Kravene til stikprøvernes størrelse og teknikken iøvrigt må blandt andet ses i lyset af afgiftssatsen.

Andre fordringer skal optages til kontantværdien. Dette gælder også et selskabs fordringer på dets agenter og selskabets krav på forfaldne ikke betalte præmier.

Børsnoterede aktier skal optages til børskursen på statutidspunktet. Aktier, der ikke noteres på børsen, medregnes til den af statskattedirektoratet beregnede skattekurs. Ved kursberegningen tages der hensyn til selskabets indre værdi, indtjening og udbytte.

Fast ejendom skal ansættes til den regulerede kontante ejendomsværdi. Det vil for 1983 sige den regulerede kontante ejendomsværdi pr. 1. april 1982. De særlige regler for uvurderede ejendomme og afholdte forbedringsudgifter finder tilsvarende anvendelse. Der gives ikke formuenedslag efter reglen i ligningslovens § 18 B og § 18 C.

For driftsmidler er det af praktiske grunde fastsat, at disse skal medregnes i formuen med den bogførte værdi ifølge regnskabet til tilsynsmyndigheden. Der indrømmes ikke formuenedslag efter reglen i ligningslovens § 18 A.

Indestående i pengeinstitutter og på postgiro optages til saldoen på statutidspunktet uden tillæg af påløbne ikke tilskrevne renter.

Passiver skal på tilsvarende måde i almindelighed optages til kontantværdien. Dette gælder også forsikringstagers og pensionstagers krav på eventuel tilbagebetaling af ikke forfaldne forudbetalte præmier, forsikringsindskud og bidrag.

I stk. 5 er der fastsat særlige regler for, hvorledes kontantværdiansættelsen af visse passiver og enkelte aktiver skal foretages. Disse regler har særlig betydning for opgørelsen af basiskapitalen og den del af præmiereserven og andre reserver, der

vedrører forsikrings- og pensionsaftaler, hvor løbende udbetalinger er påbegyndt inden den 1. januar 1983. Reglerne har også betydning for aktiver og passiver vedrørende genforsikring.

Omregningen foretages efter forholdet mellem aktivernes afgiftspligtige værdi og den bogførte værdi ifølge regnskabet til forsikringstilsynet. Ved denne omregning ses der bort fra aktiver vedrørende genforsikring.

Indgives regnskabet til en anden tilsynsmyndighed, må man anvende den bogførte værdi i det regnskab, der skal indgives til denne myndighed.

Efter bestemmelsen i stk. 6 skal udenlandske livsforsikringsselskaber, der driver virksomhed her i landet, principielt sidestilles med danske selskaber.

Til § 5

Denne bestemmelse indeholder reglerne for fastsættelsen af afgiftsgrundlaget for de særlige opsparingsordninger i pengeinstitutterne.

Selvponseringskonti og indeksskonti er kontantkonti, og afgiftsgrundlaget svarer til indestændet pr. henholdsvis 31. december 1982 og 31. december 1983. Påløbne ikke-forfaldne renter skal ikke medregnes.

Pensionsopsparingskonti kan være rene kontantkonti, og i så fald opgøres afgiftsgrundlaget også som indestændet pr. henholdsvis 31. december 1982 og 31. december 1983. I mange tilfælde er der knyttet en værdipapirbeholdning til en pensionsopsparingskonto. I disse tilfælde udgør afgiftsgrundlaget kontantindestændet med tillæg af kursværdien af værdipapirerne. Der kan alene være tale om børsnoterede værdipapirer, og disse opgøres til børskursen ved udgangen af henholdsvis 1982 og 1983.

Før 1. januar 1972 kunne indskud på pensionsopsparingskonti dog også anbringes i pantebrevne. Et beskedent beløb er fortsat anbragt i pantebrevne. Af praktiske grunde er det fundet rigtigst i loven at fastsætte en fælles kurs for disse pantebrevne. Pantebrevne er alle udstedt før 1. januar 1972, og de har derfor en kort restløbetid og antagelig en særdeles god prioritetsstilling. Under hensyntagen hertil er kursen foreslået fastsat til 85. Denne kurs er fastsat ud fra den aktuelle kurs på 3-4 årige 8 pct.'s statsobligationer.

Til § 6

Afgiften beregnes på grundlag af formuen ved udgangen af det foregående kalenderår. For 1983

beregnes afgiften således på grundlag af formuen den 31. december 1982, medens afgiften for 1984 beregnes på grundlag af formuen den 31. december 1983.

Det valgte tidspunkt for formueopgørelsen falder sammen med regnskabsårets afslutning for de fleste forsikringsselskaber, pensionskasser og pengeinstitutter. Nogle pensionskasser har regnskabsår, der slutter på et andet tidspunkt end ved udgangen af kalenderåret. Disse pensionskasser må derfor foretage en ekstra formueopgørelse på dette tidspunkt.

Afgiften udgør 2,5 pct. af den opgjorte formue.

Til § 7

Forsikringsselskaberne, pensionskasserne og de øvrige i § 2, stk. 1, nævnte afgiftspligtige skal indgive en opgørelse over deres afgiftspligtige formue til statsskattedirektoratet. For 1983 skal opgørelsen være indgivet senest den 15. juli 1983 og for 1984 senest den 16. juli 1984. Samtidig med at opgørelsen indgives, skal afgiftsbeløbet indbetales til statsskattedirektoratet.

Der vil blive udarbejdet særlige blanketter til brug for opgørelsen til statsskattedirektoratet.

Til § 8

Efter bestemmelsen påhviler pligten til at indsende opgørelse over afgiftsgrundlaget for de individuelle opsparingsordninger det pågældende pengeinstitut. Opgørelsen omfatter alle afdelinger og filialer under det pågældende pengeinstitut. Disse opsparingsordninger findes i banker, sparekasser, andelskasser og i visse forsikringsselskaber og pensionskasser.

De opsparingsformer, der er omfattet af afgiftspligten, er følgende:

- 1) pensionsopsparingskonti,
- 2) selvpensioneringskonti og
- 3) indekskonti, bortset fra de konti, hvor udbetalingen er påbegyndt før den 1. januar 1983.

Hvert pengeinstitut foretager en samlet opgørelse for hver af de nævnte opsparingsformer. For pensionsopsparingskonti skal der dog foretages en særskilt opgørelse for kontante indeståender og værdipapirbeholdninger. Selv om det er de enkelte kontohavere, der er afgiftspligtige, skal opgørelsen dog ikke indeholde nogen fortegnelse over disse.

Der gælder samme frister for indsendelse og opgørelse af afgiften som for forsikringsselskaberne og pensionskasserne.

Pengeinstituttet hæver afgiften på den enkelte afgiftspligtiges opsparingskonto og giver den pågældende kontohaver meddelelse herom. Af hensyn til pengeinstitutternes administration er det bestemt, at afgiften skal hæves en uge før den sidste rettidige indbetalingsdag. Renten for den mellemliggende uge tilfalder således pengeinstituttet.

For indekskonti i pengeinstitutter vil afgiften i indbetalingsperioden påvirke tilskrivningen på kontiene og dermed størrelsen af de senere udbetalinger. Disse vil dog stadig overstige den pristalsregulerede ydelse på grund af den opsamlede tillægsrente. Efter påbegyndelsen af udbetalingerne vil afgiften ikke påvirke størrelsen af de løbende udbetalinger, men vil derimod medføre en forkortelse af løbetiden. Denne bliver dog ikke derved kortere end den aftalte løbetid, da den faktiske rente er højere end grundlagsrenten. Dette gælder dog ikke for de indekskontrakter, hvor tillægsrenten helt eller delvis tilfalder arbejdsgiveren, idet det er foreslået, at afgiften i disse tilfælde afholdes af den tillægsrente.

For pensionsopsparingskonti med værdipapirdepoter er det ikke sikkert, at der er kontante midler til dækning af afgiften. Det er derfor foreskrevet, at det enkelte pengeinstitut sælger værdipapirer til berigtigelse af afgiften. Pengeinstituttet opfordrer kontohaveren til at oplyse, hvilke papirer der skal sælges. Hvis kontohaveren ikke senest en uge, før afgiften skal betales, har oplyst, hvilke værdipapirer der ønskes solgt, træffer pengeinstituttet afgørelse herom.

Til § 9

Statsskattedirektoratet skal kontrollere opgørelsen og afgiftsberegningen. Hvis statsskattedirektoratet finder, at afgiften skal ændres, forelægger direktoratet spørgsmålet for ligningsrådet, der kan ændre afgiften. Sker der en sådan ændring, skal meddelelse herom gives til den afgiftspligtige. For så vidt angår opsparingsordninger i pengeinstitutter, skal meddelelse om ændringen dog ikke sendes til kontohaverne, men til de pengeinstitutter, der har indsendt opgørelsen. Pengeinstituttet videregiver meddelelsen om ændringen til kontohaveren.

Ligningsrådets afgørelse kan påklages til landskatteretten, hvis afgørelse kan indbringes for domstolene. Fristen herfor regnes fra det tidspunkt, den afgiftspligtige har fået meddelelse fra statsskattedirektoratet om ligningsrådets ændring af afgiften. For pengeinstitutordninger regnes kla-

gefristen fra det tidspunkt, hvor kontohaveren har fået meddelelse fra pengeinstituttet om ændringen.

Klage over ændring af afgiften medfører ikke, at pligten til at indbetale afgiften udsættes.

Til § 10

Den foreslåede rentesats på 1,3 pct. pr. måned svarer til den rentesats, der gælder for indeholdelsespligtige ved for sen indbetaling af A-skatter.

Forrentningen af det for lidt eller for meget betalte afgiftsbeløb regnes fra afgiftens forfaldstidspunkt, dvs. henholdsvis 15. juli 1983 og 16. juli 1984.

Til § 11

De foreslåede bestemmelser har til formål at fordele den formueafgift, der skal betales af det enkelte forsikringsselskab eller den enkelte pensionskasse, efter ensartede regler.

Der skal ikke ske fordeling vedrørende forsikrings- og pensionsaftaler, hvor løbende udbetalinger er påbegyndt den 1. januar 1983, jfr. *stk. 1*.

I *stk. 2* er der fastsat regler for fordeling af afgiften på livsforsikringsselskaber og Statsanstalten for Livsforsikring. Det foreslås, at afgiften fordeles forholdsmæssigt på forsikrings- eller pensionsaftalerne og på de endnu ikke fordelte reserver, der vedrører forsikrings- og pensionsforpligtelserne, samt på den del af selskabets basiskapital, der overstiger det beløb, som er nødvendigt for at selskabet kan opfylde sine forpligtelser i henhold til lov om forsikringsvirksomhed (solvensmargen).

Det foreslås, at afgiften også skal fordeles på forsikringsaftaler, hvor den forsikrede er garanteret et bestemt beløb, som er beregnet ud fra en forud fastsat rente (livrente uden bonus).

I *stk. 3* foreslås det, at fordelingen af afgiften i livsforsikringsselskaber og Statsanstalten for Livsforsikring i de tariffmæssigt opbyggede ordninger foretages ved at nedsætte den kapitaliserede værdi af aftalen på statustidspunktet med 2,3 pct. Den kapitaliserede værdi opgøres på det tekniske grundlag, som er godkendt for aftalen i henhold til lov om forsikringsvirksomhed. Selv om afgiften således beregnes som en del af kapitalen, kan fordelingen rent faktisk ske ved en nedsættelse af bonus for de enkelte forsikringer. Da afgiften skal fordeles på de enkelte forsikrings- og pensionsaftaler, foreslås det, for så vidt angår indekskontrakter, at fordelingen sker ved nedsættelse af bonus på de enkelte kontrakter, hvilket indebærer, at den udbetalte ydelse ikke kommer ned under den aftalte

pristalsregulerede ydelse, da den faktiske forrentning er væsentligt højere end grundlagsrenten.

Afgiften fordeles på den kapitaliserede værdi af de enkelte forsikrings- eller pensionsaftaler på statustidspunktet med 2,3 pct. i stedet for afgiftsatsen på 2,5 pct. Herved opnås, at renter af afgiftsbeløbet fra statustidspunktet til indbetalingstidspunktet tilfalder de enkelte forsikringstagere. Fordelingen med 2,3 pct. svarer til, at afgiftsbeløbet forrentes med godt 15 pct. p.a. fra statustidspunktet til indbetalingstidspunktet.

De forskellige aftaler, som er omtalt i *stk. 4*, er de såkaldte tilsagnsordninger, som er etableret i forsikringsselskaber. Disse aftaler er led i en aftale mellem arbejdstagere og arbejdsgivere eller er led i en kollektiv overenskomst. Tilsagnet består ofte i, at pensionen udgør en bestemt procent af lønnen på pensioneringstidspunktet. Efter pensioneringen er reguleringsmetoderne forskellige. Som eksempler herpå kan nævnes:

- 1) Fuld regulering, hvilket betyder, at pensionen hele tiden står i et bestemt forhold til den løn, som en tilsvarende medarbejder har.
- 2) Dyrtidsregulering.
- 3) Delvis dyrtidsregulering.
- 4) Ingen regulering.

Som udgangspunkt må forsikringsselskabet beregne ydelsen i forhold til formuen formindsket med afgiften. Fremgangsmåden for en sådan nedsættelse af tilsagnet kan være fastsat i overenskomsten mellem arbejdsgiver og forsikringsselskab. Er det ikke tilfældet, må der ske en omtænkning af forsikringerne. Tilsagnsordningerne er en del af arbejdsaftalerne. Det foreslås derfor som en alternativ mulighed, at det overlades til parterne at aftale, hvorledes afgiften skal fordeles. Parterne kan f.eks. blive enige om en forhøjelse af forsikringspræmierne, således at de afgivne tilsagn kan fastholdes. I så fald skal forsikringsselskabet have underretning om aftalen inden den 1. april i henholdsvis 1983 og 1984.

Stk. 5 omhandler fordelingen af afgiften i de såkaldte tværgående pensionskasser, hvis pensionsordningen er tariffmæssigt opbygget. I en tariffordning er grundlaget for pensionen de indbetalte beløb med tillæg af påløbne renter. Fordelingen sker ved at nedsætte bonustilskrivningen for medlemmer og pensionister med en ensartet procent-sats svarende til afgiften i henholdsvis 1983 og 1984. Ved pensionister forstås i denne forbindelse personer, hvor de løbende udbetalinger først påbegyndes efter den 31. december 1982. Afgiften kan således opfattes som en generel midlertidig rente-

nedsættelse, hvilket ville medføre en formindsket bonustildeling.

Bestemmelsen i *stk. 6* går ud på, at ATP og Lønmodtagernes Dyrtidsfond også fordeler afgiften ved at reducere rentetilskrivningen.

I *stk. 7* foreslås, at firmapensionskasser, der har tarifordninger, for disse ordninger kan vælge at fordele afgiften enten efter reglerne for livsforsikringselskaber eller reglerne for tværgående pensionskasser, jfr. henholdsvis *stk. 2* og *3* eller *stk. 5*.

I *stk. 8* er der foreslået regler for fordeling af afgiften for tilsagnsordninger i pensionskasser. Disse ordninger er principielt opbygget på samme måde som de, der er omfattet af *stk. 4*. Pensionen udgør ofte en procentdel af lønnen på pensioneringstidspunktet. Efter pensioneringen er reguleringsmetoderne forskellige. Som eksempler kan nævnes:

- 1) Fuld regulering, hvilket betyder, at pensionen hele tiden står i et bestemt forhold til den løn, som en tilsvarende medarbejder har.
- 2) Dyrtidsregulering.
- 3) Delvis dyrtidsregulering.
- 4) Forskellige reguleringer efter nuværende og tidligere tjenestemandregler.
- 5) Regulering ud fra pensionskassernes overskud (bonus).
- 6) Ingen regulering.

Hvis afgiften bevirker, at pensionskassen ikke kan opfylde sine forpligtelser, vil det som udgangspunkt være nødvendigt, at den til pensionskassen knyttede aktuar i samarbejde med bestyrelsen udarbejder forslag til en nedskrivning af ydelserne. Dette medfører en ændring af det tekniske grundlag for pensionskassen, som skal godkendes af forsikringstilsynet. Hvis en sådan nedskrivning ikke finder sted, vil det være nødvendigt for forsikringstilsynet at træffe beslutning om en tvangsmæssig nedsættelse af pensionsydelse i henhold til pensionskasselovens § 21, *stk. 4*, for at undgå en likvidation af pensionskassen.

Disse tilsagnsordninger er ofte en del af arbejdsaftaler. Der foreslås derfor – som for tilsagnsordninger afdækket i forsikringselskaber – åbnet en alternativ mulighed for, at parterne kan aftale en forhøjelse af bidragene, således at de afgivne tilsagn kan fastholdes. Der skal i så fald gives pensionskassen meddelelse herom inden den 1. april i henholdsvis 1983 og 1984.

I *stk. 9* foreslås, at pensionsfonde efter pensionsbeskatningslovens § 6, der hovedsagelig omfatter firmapensionsfonde, kan fordele afgiften på samme måde som firmapensionskasserne, dvs.

enten efter reglen i *stk. 7*, eller, hvis de ikke er tarifmæssigt opbyggede, efter reglen i *stk. 8*.

Stk. 10 omhandler fordelingen af afgiften i kapitalpensionsfonde, der er godkendt efter pensionsbeskatningslovens § 12. Disse fonde adskiller sig kun fra individuelle pensionsopparingskonti i pengeinstitutter ved, at der sker fælles forvaltning af medlemmernes opsavede midler. Afgiften foreslås derfor fordelt forholdsmæssigt på medlemmerne efter reglerne i *stk. 3*.

For hjælpe- og understøttelsesfonde efter pensionsbeskatningslovens § 52 bliver der ikke spørgsmål om fordeling af afgiften. Efter de gældende regler skal fondens midler uddeles efter bestyrelsens skøn for 1 år ad gangen, og de personer, der kan opnå understøttelse, har ikke noget retligt krav på ydelser fra fonden.

I *stk. 11* er der fastsat bestemmelser om fordeling af afgiften for pensionskasser og pensionsfonde, der ikke er omfattet af de foran omtalte bestemmelser. Bestemmelsen finder blandt andet anvendelse på en række statsgaranterede pensionskasser.

Spørgsmålet om, hvorvidt afgiften er fordelt korrekt på de enkelte forsikringstagere og pensionskassemedlemmer m.v., henhører under tilsynsmyndigheden. For de fleste forsikringselskaber og pensionskasser henhører spørgsmålet således under forsikringstilsynet. For Statsanstaltens vedkommende er det dog finansministeriet, der er tilsynsmyndighed, og som må tage stilling til fordelingen. For de pensionskasser og pensionsfonde m.v., der ikke hører under forsikringstilsynet, afgøres spørgsmålet om fordeling af afgiften af den myndighed, som i øvrigt fører tilsyn med ordningen.

Til § 12

Bestemmelsen tager sigte på de situationer, hvor kapitaludbetaling finder sted, inden afgiften er fordelt. I disse tilfælde sker fordelingen af afgiften efter *stk. 1* ved, at der tilbageholdes 2,3 pct. af det pr. 31. december i det foregående år beregnede kapitalkrav. Ved ophævelse af en forsikrings- eller pensionsaftale tilbageholdes afgiften ved, at tilbagekøbsværdien eller udtrædelsesgodtgørelsen beregnes på grundlag af et med afgiften reduceret kapitalgrundlag. Ved at fordele afgiften med en lavere sats end afgiftssatsen, opnås det, at renter af afgiftsbeløbet fra statutidspunktet til det tidspunkt, hvor afgiften indbetales, tilfalder den enkelte kontraktgiver. Derfor skal rente- eller bonustilskrivning fra 1. januar til udbetalingstidspunktet

beregnes på grundlag af kapitalkravet, efter at dette er reduceret med afgiften.

For pensionsopsparingsordninger i pengeinstitutter tilbageholdes i henhold til *stk.* 2 2,5 pct. af indeståendet ved udgangen af det foregående år. I modsætning til forsikrings- og pensionskasseordningerne sker indeholdelsen her med 2,5 pct., uanset hvornår udbetaling eller ophævelse sker. Til gengæld oppebærer kontohaver renteindtægt af afgiftsbeløbet i hele perioden fra statustidspunktet og indtil en uge før sidste rettidige indbetaling, hvor pengeinstituttet efter § 8, stk. 2, hæver beløbet på de enkelte konti. Ved ophævelse af kontoen før dette tidspunkt skal pengeinstituttet derfor udbetale renter af afgiftsbeløbet for den resterende del af perioden. Dette sker ved modregning i den beregnede afgift.

Overførsel af beløb fra et forsikringselskab, en pensionskasse eller et pengeinstitut til et andet, behandles på samme måde som kapitaludbetaling. Afgiften indbetales af forsikringselskabet, pensionskassen eller pengeinstituttet, hvorfra overførslen finder sted.

Udløber bindingsperioden for en selv pensionskonto i 1983 eller 1984, skal der indeholdes 2,5 pct. afgift ved bindingsperiodens udløb.

Formueafgiften fragår i grundlaget for beregning af afgift og eventuel tillægsskat efter pensionsbeskatningsloven.

Til § 13

Statsskattedirektoratet modtager opgørelsen over afgiftsgrundlaget og foretager i denne forbindelse en kontrol med opgørelsernes rigtighed. Såfremt opgørelsen ikke indgives rettidigt, kan statsskattedirektoratet opgøre afgiftsgrundlaget skønsmæssigt og opkræve afgiften på dette grundlag, efter at spørgsmålet har været forelagt ligningsrådet.

Det er tanken, at opgørelserne skal indgives på særlige blanketter, der udarbejdes af statsskattedirektoratet. Disse blanketter vil blive indrettet således, at man alene får indberettet forholdsvis få oplysninger. Statsskattedirektoratet skal dog have mulighed for at pålægge de indberetningspligtige at give yderligere oplysninger til brug for kontrolarbejdet. Denne mulighed for at få yderligere oplysninger kan blive aktuel, såfremt der indgives klage over afgiftsberegningen. Herudover kan der blive tale om en vis stikprøvekontrol. De nødvendige oplysninger kan på samme måde, som det kendes inden for skattelovgivningen, fremtvinges ved pålæg af daglige bøder.

Til § 16

Bestemmelsen indskrænker ikke den opsigelsesret, der allerede er gældende, men er alene udtryk for, at der ikke indrømmes en yderligere opsigelsesadgang.